

Mõrsja leidmine

12. Noorikuvend kutsub lauda: „Sööge vennad, jooge vennad!“ – Mihkel Roolaid

nüüd alles istuvad peigme-poolised lauda ja hakkavad söömäje. neijo poold pulmalis'd ja lappulis'd tehned tõiste saajasõittajatte hobos'd ka rakkest lahti. pulmalised menned tuba. sääll õlled jo söögid-joogid lauvall. peigmees ja peijopoiss istuned, kübäräd pääss, lauda. mõõgaisä tagunud ühtälugu mõõkka vastu laudu, täristäde. mõõkka kan'nud tämä ühtäpuhku vööll väljäss käijess, aga söömä ajall rippunud mõök mõõgaisä kõhall laess.

Nüüd alles istuvad peigmehepoolised pulmalised lauda ja hakkavad sööma. Pruudi poolt pulmalised ja lapulised on (kõneleja teadmise kohaselt) rakendanud lahti ka teiste pulmaliste hobused. Pulmalised läksid tuppa. Seal olid juba söögid-joogid laual. Peigmees ja peiupoiss istusid, kübarad peas, lauda. Mõõgaisa tagus alatasa mõõgaga täristades vastu laudu. Mõõka kandis ta väljas käies kogu aeg vööl, aga sööma ajal rippus mõök mõõgaisa kohal laes.

nüüd laulavad neijo-poolised niis'kkeist laulu:

Nüüd laulavad neiupoised niisugust laulu:

söögä vennad jooga vennad
ärgä vennad põuve panqa
ma õlen hullu õtsimäje
katsun su kasukka põuvest
viisun virsu taskudesta

13. Peiu kaasanaine nõuab pruuti: „Kui ma ei saa neidu näha“ – Jaanika Ventsel

kõik peigme-poolised saajalised sõisaned tuvass, riided selläss, kübäräd pääss. saaja kaasanaised männed söögilauva ligi, vahtined söögi ja joogi päälle, ise aluttaned laulu:

Kõik peigmehepoolised pulmalised seisid toas, riided seljas, kübarad peas. Peiupoised kaasanaised läksid söögilaua juurde ning alustasid söögi ja joogi peale vaadates laulu:

ei mahu mõdu minuje
ei teije saledad saiad
ei teije vihavad viinad
kui en saa neido nähjässäni
neijo nime teedässäni

14. Mõõgaema leiab pruudi peidupaiga saunas: „Siit on läinud sirgu jäljed“ – Janika Oras

mõrsi ei õlld kõõski tuvass, vaid kaasikko ja õma poold pulmanaisi kaasass saunass. perä söömisi lähäväd peigme kaasanaised mõrsia käest vöid õtsima. vijoli ehk toropilli mänqijä käind neije eess. kaasanaised laulaned tee pääll menness. kui sauna ukselle said, hoisivad seess õlijad neijo poold naised ust kinni. eväd laskened tulijuid sise.

Pruut ei olnud kunagi toas, vaid kaasiku ja oma poolt pulmanaistega saunas. Pärast söömist lähäväd peigmehe kaasanaised pruudi käest vöid otsima. Viuli või torupilli mängija käis nende ees. Kaasanaised laulsid tee peal. Kui nad sauna ukse juurde jõudsid, hoidsid seesolijad pruudipoised naised ust kinni ega lasknud tulijaid sisse.

peigme-poolised lauletti sauna ukse taga:

Peigmehepoolsed laulsid sauna ukse taga:

siit on männen sirgu jälled
õtsitte õrava jälled
nurgetti nugisse jälled
siin on sirgu sõisastannud
parti paikkada pidanud

15. Pruuttüdruk peletab kosilasi: „Ei ole neidu kodus“ – Mari Mae

*neijo-poolised kaasanaised laulaned saunass
tõisille vasta:*

*Pruudipoolsed kaasanaised laulsid saunast
teistele vastu:*

õemees madalukkeine
kas võttid su'elda silmäd
vai võttid karulda kõrvad
et sina teäsid meille tulla
meije õuvede õsatta
meije suureje suguje
rahakkaje rahva'aje
ei õle neidoda kodona
neido läks linnast linti tooma
neido läks poodist poordi tooma

16. Mõõgaisa nõokab pruudipoolseid: „Kas läks Virru vihtlema?“ – Timo Kalmu

kas läks Viro vihtlemä
Narva naba tõstamaje
sandi kaas saadetti sõnumed
kirjajad kansivad käräsi
et one saksaga saganud
mõisapoisiga maganud
isändaga ümbär käinud

17. Neiu kaasanaine ähvardab narrijaid: „Andke kaigast kaela peale!“ – Karoliina Kreintaal

*kõik noored inimised evväd õle õskaned ka mitte
regivirsi reegotta. kõrra johtoned kõik noored
inimised peigme pool pulmass õlema. evväd õle
õskaned isi pulmaviisi veerettä. näväd palkaned
ühe vanamoori õma eest reegottamma
(laulama). sene vanamoori mini aga õlld neijo
poold pulmass ja laulanud saunass ämmälle
vasta:*

*Mitte kõik noored ei osanud regivärsse laulda.
Ükskord juhtusid kõik noored inimesed
peigmehe pool pulmas olema, kes ei osanud
ise pulmaviisi veeretada. Nad olevat palganud
ühe vanamoori endi eest laulma. Tolle
vanamoori minia aga olevat olnud hoopis
pruudipoolsetele abiks ja laulnud saunast
ämmale vastu:*

la' kūsümmä kannattamma
kas onvad kodosed koirad
vai one väljäss palgolised
kui onvad kodosed koirad
andaga neille happattust*
tõstaga tõrreloppottust

kui one väljäss palgolised
andaga kaigast kaula päälle

*hapatus – hapendatud või hapuks läinud jook või toit, juuretis, kees

18. Mõõgaisa põrutab sauna uksele: „Tehke lahti laiad ukсед!“ – Timo Kalmu

tehkä lahti laijad ukсед
siseje siidised tulevad
kalevised krapsastavvad

19. Neiu laulik keelab lõhkumast: „Ärge rikkuge mu uksti!“ – Leanne Barbo

seest neijo-poolised laulavad vasta:

Pruudipoolsed laulavad seespoolt vastu:

ärgä rikku ukсijani
põruttaga piittajani
ei õle ukсед teije tehtu
ukсед meije meeste tehtu
põõnad meije poisikkeiste

20. Mõõgaisa ähvardab: „Ei me karda rikkudes!“ – Timo Kalmu

peigme-poolised ukse taga õlijad:

Peigmehepoolsed ukse taga olijad:

emmä karda rikkudessa
karda katki rajjudessa
meill one hulgass ukсeseppä
saajassa sagaraseppä
ke teeb ukсед õunapuused
varnukkeised vahteraised

21. Tuuakse kasunoorik – mõrsjaks rõivastatud mees või vana naine. Mõõgaisa laidab pakutud noorikut: „Toodi mutt mättäst!“ – Timo Kalmu

*peigme sugulaised lauletti, kui lühükkeine mõrsi
õli, ninda:*

*Peigmehe sugulased laulsid, kui lühikene pruut
oli, nõnda:*

minu hella velvideni
kuu uursi ukse eessä
päivä piirsi piittujanna
luuli suuri toodavaje
pitkä pillutteldavaje
toodi mütti mättä'ästä
kämmärikko kändä'ästä
siili sammelde seestä
ei see sitta sõtku leibä
tallekkeine tallu väljä

22. Neiu laulik kiidab vastu: „Küll see sõtkub leivad“ – Leanne Barbo

küll see sitta sõtkub leiväd
äbärikko maad ä'estäb
neid on niittänd neegi põllod
mii one kündänd kümme paari
ä'eständ hobo üheksä
meestä seitse seemendanu
saatte teije siilakkuida
kahe kukke künnettunda
harakka ä'esettunda

23. Mõõgaisa peletab kasunoorikut: „See viige viinaköögi peale!“ – Timo Kalmu

tooga tonti tantsimaje
ahjuharki astumaje
hü'äst neido hüppittägä
tasa 'ga neido tansittaga
sell one titte tiiva alla
äbärikko hännä alla
värdijad vöö vahella
see veegä viinaköögi päälle
kandaga karjalauda pääle

24. Neiu laulik vaidleb: „Neidu süüta söimatakse“ – Leanne Barbo

neido süüttä söimattasse
tüttäridä te'ottasse
tänaani one tärkimättä
õma peijo peittelilla
noori meeste nugijilla

25. Saunauks läheb lahti. Mõõgaema tõukab neiu kaasanaised kõrvale ja viskab teisest käest hõbekee pruudi kaela. Pruut paneb tulijate kaela võid.

nüüd tehä saunauks lahti. mõõgaisä naine trüügänud kõige eess sise. mõrsi istunud siijessaatte taga sauna nurgass järi pääll õma kaasikkoga rinna. tõised naised, ke tämägä saunass on õlld, õlled kõik sõisokkalli.

mõõgaisä naisell õlld hõbekett kääss. sene ketti külless õlled este sangaga ruplatükk, siis pärlid vai helmed vahell, ja jällä siis ruplatükk ninda, et seness kettiss rippunud 7 ehk 8 sangaga hõberuplatükki, kene igäuhe vahell 5 vai 6 pärli õllud.

mõnell mõõgaisä naisell õlld hõbeketti seess hõbevalandik, siis mõned helmed ja kaks sangaga hõberuplatükki, kenel jällä helmed vahell sõist kummalgi pool valandikko.

Nüüd tehakse saunauks lahti. Mõõgaisa naine trügib kõige ees sisse. Pruut oli istunud selle ajani sauna tagumises nurgas järi peal oma kaasiku kõrvale. Teised naised, kes temaga saunas olid, seisid kõik püsti.

Mõõgaemal oli hõbekett käes. Selle keti otsa oli lükitud esmalt aasaga rubla, siis vahepeal pärlid või helmed, ja nende järel jälle rubla nõnda, et selles ketis rippus 7 või 8 sangaga hõberubla, millest igäuhe vahel oli omakorda 5 või 6 pärlit.

Mõnel mõõgaemal oli hõbeketi sees hõbevalandik, siis mõned helmed ja kaks aasaga hõberubla, mille vahel jälle helmed kummalgi pool valandikku.

ühess käess hoidanud mõõgaisä naine sedä kuuldu keti. tõise käägä tõukkan ta naiti õma eest ja üell:

eest tõukkan mehise metsä
tagand naisise tanava

nüüd viskand tämä sene hõbekee ruplatükkidegä mõrsia kaula ja üell:

õma lehmikkene võõras kellokkene
see sinulle mii minulle

nüüd mõrsi paneb igalle kaasikkolle ning sisetulijattelle naisille võöd kaula. kenad sinisi, punasi ja kirjud linti, aga vijoli kaula ümbär sidond hunittu suure kimbu linti. sene aja seess tullud ka mõõgaisä sinne. võttanud mõrsia kääst kinni, see võttanud kaasikko kääst kinni, ninda menned näväd kolmekkeiste käsissutte kuni tuba. vijolimängijä käinud kõige eess. tõised naised tulled kõik neije taga. vijolimängijä mänginud, kui saunast tuba läksiväd, vijoli pääll selgeste, nii kui üell:

tule tännä tõtta järälle
tule tännä tõtta järälle

Ühes käes hoidis mõõgaema seda ketti. Teise käega tõukas ta naiti enda eest eemale ja ütles:

Nüüd viskas ta selle hõberubladega kee pruudi kaela ja ütles:

Pruut pani nüüd igale kaasikule ning sisenevatele naistele võöd kaela – kenad sinised, punased ja kirjud lindi, aga viiuli kaela ümber sidus eriti suure kimbu linte. Selle aja sees tuli ka mõõgaisä sinna. Võttis pruudi käest kinni, see võttis kaasiku käest kinni, nõnda läksid nad kolmekesi käest kinni hoides toa poole. Viiulimängija käis kõige ees. Teised naised tulid kõik nende taga. Viiulimängija mänginud saunast tuppa minnes viiuli peal, justkui selgesti öeldes:

26. Polkamasurka põsepillil Ruuben Kesleri esituses